

ปัญหาการนำข้อมูลบุคคลของจำเลยมาใช้ในชั้นพิจารณาพิพากษาคดี

อัครวุฒิ อติวรรณพัฒน์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาณี วรรณทร**

บทคัดย่อ

ประเทศไทยนั้นยอมรับปรัชญาการลงโทษที่ว่า การลงโทษควรคำนึงถึงการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคม โดยการหลีกเลี่ยงวิธีการจำคุกในระยะสั้น ซึ่งมีการนำเอาการรอการลงโทษ การคุมประพฤติ และการทำงานบริการสังคม มาใช้กับผู้กระทำผิดในบางกรณี โดยการนำวิธีเหล่านี้มาใช้ย่อมมีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อศาลมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดอย่างเพียงพอ ดังนั้น การมีข้อมูลบุคคลของจำเลยที่แสดงให้เห็นถึงประวัติภูมิหลังของตัวผู้กระทำผิดนั้น จึงมีความสำคัญต่อการพิจารณาพิพากษา กำหนดโทษของศาลให้มีความเหมาะสมกับผู้กระทำผิด หากศาลกำหนดไม่ถูกต้อง หนักไป หรือเบาไป หรือไม่เหมาะสมด้วยประการใดๆ แล้ว ย่อมจะมีผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนเพราะไม่อาจปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำผิดและไม่อาจปราบปรามหรือป้องกันไม่ให้มีการกระทำผิดขึ้นอีกได้

ในต่างประเทศนั้น ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งกระบวนการไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ ทนายความ พนักงานคุมประพฤติ หรือตัวจำเลยเอง ต่างมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับตัวจำเลยเสนอต่อศาล โดยตรงทั้งสิ้น อีกทั้งศาลยังมีอำนาจในการแสวงหาข้อมูลดังกล่าวเองได้อีกด้วย โดยมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดแนวทางในการกำหนดโทษเอาไว้ว่าในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษของศาลจำต้องคำนึงถึงข้อมูลบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวจำเลยอีกด้วย

จากการศึกษาวิจัยผู้เขียนมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่ากระบวนการยุติธรรมของไทยควรให้ความสำคัญต่อการนำข้อมูลบุคคลของจำเลยมาประกอบการดำเนินคดีในทุกขั้นตอนของกระบวนการ และควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้มีการบัญญัติกฎหมายบังคับให้ศาลจะต้องดำเนินการเรียกข้อมูลบุคคลของจำเลยจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ข้อมูลบุคคลของจำเลยได้ปรากฏอยู่ในสำนวนของศาลก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาในคดีอาญาทุกคดี

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

**ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

1. บทนำ

การพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยนั้นอาจแบ่งได้ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ 1) การพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นการพิจารณาที่ศาลต้องจะดำเนินการวิเคราะห์พยานหลักฐานต่างๆ ที่คู่ความต่างนำเสนอมาในระหว่างกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ว่าจำเลยผู้นั้นได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องมาหรือไม่ และ 2) การพิจารณาเกี่ยวกับการลงโทษจำเลย คือ เมื่อศาลพิจารณาคดีเป็นที่ยุติแล้วว่าการกระทำของจำเลยนั้นถือเป็นความผิดจริงตามที่ฟ้อง ขั้นตอนต่อมาศาลจะพิจารณากำหนดโทษสำหรับจำเลยผู้นั้นว่าสมควรจะได้รับโทษสถานใด เพียงใด ซึ่งในขั้นตอนนี้กฎหมายไทยมิได้บัญญัติขั้นตอนการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ ว่าให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยได้อย่างอิสระ²

ในการกำหนดโทษนั้น ความสำคัญอย่างหนึ่งที่ศาลยังคงต้องคำนึงอยู่เสมอ นั่นก็คือ การลงโทษจำเลยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการข่มขู่จำเลยผู้กระทำความผิดไม่ให้กล้าที่จะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก หรือเพื่อเป็นการป้องกันสังคมโดยตัดโอกาสของจำเลยออกไปจากสังคมไม่ให้มีโอกาสได้กระทำความผิดอีก หรือเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูจำเลยผู้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นการให้การศึกษา หรือเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน หรือเพื่อเป็นการทำให้ความสัมพันธ์ของกลุ่มกลับคืนดีต่อกัน³ ดังนั้น นอกจากศาลจะต้องกำหนดโทษจำเลยให้เหมาะสมกับความผิดแล้วนั้น ศาลจะต้องกำหนดโทษจำเลยโดยคำนึงถึงการให้จำเลยได้กลับตัวกลับใจสำนึกได้ถึงการกระทำของตนที่ได้กระทำไปว่าเป็นการกระทำที่สังคมไม่ต้องการหรือไม่อาจยอมรับได้ และต้องคำนึงถึงการให้โอกาสจำเลยในการกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมด้วย ซึ่งการดำเนินชีวิตต่อไปของจำเลยนั้นจำเลยจะต้องไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งพบว่ามีปัญหาที่จำเลยซึ่งเคยได้รับโทษและพ้นโทษออกมาแล้ว แต่เมื่อกลับเข้าสู่สังคมแล้วกลับไปกระทำความผิดเดิมซ้ำอีกอยู่บ่อยครั้ง

ดังนั้น ขั้นตอนในการพิจารณาลงโทษจำเลยนั้น ศาลจำต้องได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ “ข้อมูลบุคคลของจำเลย” เพื่อจะได้ทราบข้อมูล ประวัติ ความเป็นมาในชีวิตที่ผ่านมาของจำเลย และนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ศาลจะกำหนดโทษให้แก่จำเลย ว่าจำเลยสมควรจะต้องได้รับโทษสถานใดเพียงใด จึงจะเหมาะสมที่สุดสำหรับการกระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษจำเลยเป็นไปอย่างเหมาะสมตามหลักการ และการกำหนดโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความผิดนั้นมีความสำคัญต่อการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกได้

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185.

³ อุททิศ แสนโกสิก. (2515) หลักกฎหมายอาญา : การลงโทษ. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ณ วัดธาตุทอง.

2. มาตรการทางกฎหมายในการนำเสนอข้อมูลบุคคลของจำเลยเพื่อใช้ในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

ปัญหาในขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการสืบเสาะประวัติภูมิหลังของผู้กระทำผิดให้ทราบก่อนที่จะสอบสวน ฟ้องร้อง หรือพิพากษา รวมถึงการกำหนดโทษแก่จำเลย ผู้กระทำความผิดนั้น ยังกระทำได้อ่อนช้อยแม้จะมีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานไว้ก็ตาม แต่บางครั้งข้อมูลที่ได้มายังขาดความน่าเชื่อถือ และไม่ครบถ้วน จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อศาลในการใช้ดุลพินิจกำหนดลงโทษหรือการจะกำหนดมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมแทนการลงโทษจำคุก สำหรับในต่างประเทศนั้น มีความแตกต่างในกระบวนการทำงานและบทบาทของผู้ที่มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลบุคคลของจำเลยแตกต่างจากประเทศไทย เช่น ประเทศฝรั่งเศสแม้จะเป็นประเทศ ที่ในระบบซีวิลลอว์ เหมือนกัน ซึ่งการดำเนินคดีอาญาจะเป็นระบบที่มีการไต่สวนหาความจริงโดยที่ศาล อัยการ และทนายความจะทำหน้าที่ร่วมกันในการค้นหาความจริง โดยยึดหลัก “Individualization”⁴ โดยคำนึงถึงข้อมูลบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา เช่นเดียวกับประเทศเยอรมนีที่มีการดำเนินคดีอาญาเป็นระบบการไต่สวน หาความจริงที่ทุกฝ่ายทั้งศาล อัยการ และทนาย ของผู้ถูกกล่าวหา ต่างมีหน้าที่ร่วมกันในการค้นหาความจริง เพื่อให้การกำหนดโทษจำเลยเป็นไปอย่างเหมาะสมเช่นกัน⁵ ส่วนการสอบสวนฟ้องร้องในประเทศไทยนั้น ได้แบ่งความรับผิดชอบในการสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกันค่อนข้างจะเด็ดขาด ทำให้อัยการไม่มีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญา เป็นผลให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนได้อย่างเป็นอิสระ ส่วนอัยการเป็นผู้วินิจฉัยว่าควรฟ้องหรือไม่เท่านั้น จึงทำให้อำนาจของพนักงานสอบสวนดังกล่าว ขาดการควบคุมจาก “อัยการ” ในลักษณะการคานและดุล (Check and Balance) เท่าที่ควร ดังนั้น โอกาสที่พนักงานสอบสวนจะใช้อำนาจโดยมิชอบจึงมีมาก ส่วนในต่างประเทศทั้งฝรั่งเศสและเยอรมนีอัยการ จะมีการนำข้อมูลบุคคลของผู้กระทำผิดมาใช้กันอย่างกว้างขวาง⁶ โดยเฉพาะประเทศเยอรมนีซึ่งถือเป็นประเทศผู้นำทางระบบกฎหมายซีวิลลอว์นั้น ในประเทศเยอรมนีจะมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวกับจำเลยในด้านที่เป็นผลดีและเป็นผลร้าย รวมตลอดถึงข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างกว้างขวาง อัยการไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนในการส่งฟ้องต่อศาลเท่านั้น หากต้องทำหน้าที่ในการสืบเสาะข้อมูลบุคคลของจำเลยให้มากที่สุด ในขั้นตอนการพิจารณาคดีแม้ประเทศไทยมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 175 ยังให้อำนาจศาลสามารถเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วมีไม่กี่คดี ที่ศาลจะเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการวินิจฉัย ซึ่งแตกต่างจากประเทศ ในระบบซีวิลลอว์อื่นๆ เช่น ประเทศ

⁴ นฤมล อังคภาวิวัฒน์ . (2537). เหตุบรรเทาโทษ: ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการใช้ในศาลไทยกับศาลต่างประเทศ. หน้า 14-15.

⁵ เกียรติภูมิ แสงศศิธร . (2533) กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา : เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ หน้า 62-65.

⁶ โทแมน ภัทรภรณ์ . (2526). “อัยการฝรั่งเศส” ระบบอัยการการศาล, หน้า 59-73.

ฝรั่งเศส⁷ และประเทศเยอรมนีที่กำหนดว่า เมื่อยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนต่อศาลด้วย⁸ โดยในสำนวนการสอบสวนดังกล่าวจะมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติครอบครัวและภูมิหลัง สาเหตุในการกระทำผิดรวมถึงข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้กระทำผิดที่พนักงานสอบสวนตรวจสอบแล้วแนบมาในสำนวนด้วย ซึ่งในกรณีของไทยแม้สำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนเสนอพนักงานอัยการจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิด สาเหตุในการกระทำผิด ประวัติครอบครัวและภูมิหลังของผู้กระทำผิดแนบติดสำนวนมาด้วย แต่สำนวนสอบสวนดังกล่าวก็ไม่ได้เสนอต่อศาลพร้อมคำฟ้องทำให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับจำเลยหรือผู้กระทำผิด มิได้เข้ามาสู่ความรู้ของศาล ส่งผลให้ประเทศไทยยังประสบปัญหาในเรื่องการใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้เหมาะสมกับจำเลยเป็นรายบุคคลอยู่ในขณะที่ชั้นพิจารณาพิพากษาในต่างประเทศจะเห็นได้ว่าประเทศไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศส เยอรมนีหรือสหรัฐอเมริกา จะให้ความสำคัญต่อข้อมูลบุคคลของจำเลยเป็นอย่างยิ่ง โคนฝรั่งเศสจะยึดหลักการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล หรือที่เรียกกันว่า “Individualization” และจะต้องกระทำอย่างกว้างขวาง หรืออย่างประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศในระบบคอมมอนลอว์ ซึ่งแตกต่างจากไทย โดยขั้นตอนของการกำหนดโทษจะมีการพิจารณาถึงประวัติภูมิหลังของจำเลยตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมาตรการทางกฎหมายในการนำเสนอข้อมูลบุคคลของจำเลยจะกระทำในรูปแบบของรายงานก่อนพิพากษา (Presentence reports)⁹ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา รายงานก่อนพิพากษา (Presentence Reports) คือ รายงานซึ่งเป็นผลมาจากการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของจำเลย ซึ่งมีรายละเอียด คือรายงานการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ (Presentence investigation and reports) รายงานสืบเสาะและพินิจ ถือเป็นรายงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดโทษจำเลย เพราะเป็นรายงานที่รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยไว้มากที่สุด เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่และมีความหลากหลายมีรูปแบบการปกครองแบบสหรัฐ (United States) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของศาลสหรัฐ (Federal Rules of Criminal Procedure) และประมวลกฎหมายอาญาตัวอย่าง (Model Penal Code) ซึ่งเป็นกฎหมายกลางจึงได้วางหลักเกณฑ์ไว้เพื่อให้แต่ละรัฐที่มีอำนาจและมีอิสระในการจะบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้ภายในรัฐของตนเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกานำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ โดยวางหลักเกณฑ์ไว้ว่ารายงานการสืบเสาะและพินิจจะต้องประกอบด้วยข้อมูลบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับจำเลยด้วย

⁷ พัฒนาค พ่วงลาหลาย และกมล พลวัน. (2522, ธันวาคม). “วิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส.” วารสารอัยการ 2. หน้า 47.

⁸ The Rule of Law in the Federal Republic of German. (1958). A Statement by the German national section of the international commission of jurists, p. 18.

⁹ พรธิดา เอี่ยมศิลา. (2549). ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิดเพื่อประกอบการดำเนินคดีอาญา.

3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการและกฎหมายที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลบุคคลของจำเลยในต่างประเทศ ทั้งในกลุ่มระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เช่น ประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศส และกลุ่มระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การรวบรวมข้อมูลบุคคลของจำเลยในประเทศต่างๆ เหล่านี้ ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งกระบวนการไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ ทนายความ พนักงานคุมประพฤติ หรือตัวจำเลยเอง ต่างมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับตัวจำเลย หรือผู้กระทำความผิด เสนอต่อศาลโดยตรงทั้งสิ้น อีกทั้งศาลในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ยังมีอำนาจในการแสวงหาข้อมูลบุคคลและข้อเท็จจริงต่างๆ ของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดได้ด้วยตนเองอีกด้วยซึ่งศาลมีบทบาทอย่างมากในการรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวจำเลย ดังนั้น การแสวงหา และการรวบรวมข้อมูลบุคคลของตัวผู้กระทำความผิดในประเทศต่างๆ เหล่านี้ จึงค่อนข้างมีความรัดกุมและสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีบทบาทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดแนวทางกำหนดโทษของศาลเอาไว้ว่า ในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวจำเลย เช่น ประวัติ บุคลิก ลักษณะ สติปัญญา การศึกษา สภาพแวดล้อมสังคม ฯลฯ ของจำเลยผู้กระทำความผิดอีกด้วย¹⁰ เพื่อให้การกำหนดโทษเป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้อัยการของประเทศในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ยังมีอำนาจที่จะเสนอความเห็นของตนต่อศาลว่าสมควรจะลงโทษจำเลยสถานใดเพียงใดอีกด้วย¹¹ สำหรับ ในประเทศไทยมีมาตรการหรือกฎหมายบัญญัติในเรื่องนี้ไว้อย่างกว้างๆ เช่น ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และ 138 เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติ การแสวงหาข้อมูลบุคคลของจำเลยเพื่อนำมาใช้ประกอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญานั้นยังคงมีการแสวงหาข้อมูลและการให้ความสำคัญต่อข้อมูลบุคคลของจำเลยในส่วนนี้อยู่ค่อนข้างน้อย เนื่องจากตัวบทกฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องมีการแสวงหาข้อมูลของจำเลยในคดีอาญาอย่างชัดเจน เพียงแต่ให้อำนาจในการแสวงหาข้อมูลบุคคลของจำเลยในคดีอาญาไว้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น อีกทั้งยังมีอุปสรรคจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมักจะมุ่งให้ความสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับการแสวงหาข้อมูลบุคคลของจำเลยในส่วนนี้ โดยอาจมองว่าข้อมูลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของจำเลยโดยตรงนั้นถือเป็นข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับพยานแวดล้อมที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดของจำเลยมากนัก ทั้งยังขาดความเป็นกลางในการแสวงหาข้อมูลส่วนบุคคลของตัวจำเลยอีกด้วย กล่าวคือ ในฝั่งของโจทก์ในคดีอาญา เช่น พนักงานสอบสวน อัยการ ทนายโจทก์ นั้น ย่อมจะต้องนำเสนอข้อมูลบุคคลของจำเลย ในลักษณะที่เป็นผลร้ายแก่ตัวจำเลย ซึ่งกลับกัน ในฝั่งของจำเลยเอง

¹⁰ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2528). ระบบกฎหมายเยอรมัน. หน้า 197.

¹¹ John H. Langbein. (1977). Comparative Criminal Procedure : Germany, p. 90. อ้างถึงใน อรุณี กระจำแสง. (2532). อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา. หน้า 42.

เช่น ทนายจำเลย หรือตัวจำเลยนั้น ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าจะต้องนำเสนอข้อมูลดังกล่าวในลักษณะที่เป็นผลดี เฉพาะแก่ตัวจำเลยเท่านั้นเสมอ ดังนั้น ในระหว่างการพิจารณาคดี หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้นำข้อมูลบุคคล ของจำเลยที่เป็นผลดีแก่ฝ่ายตนเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล และศาลเองก็ไม่ได้สั่งให้มีการ แสวงหาข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติมแล้ว ข้อมูลบุคคลของจำเลยในส่วนดังกล่าวย่อมไม่ปรากฏในสำนวนคดีของ ศาล ซึ่งจะส่งผลให้ศาลไม่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการพิจารณาคดีและกำหนดโทษจำเลยให้ เหมาะสมตามหลักการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับตัวบุคคล

จากการศึกษาค้นคว้าผู้เขียนมีความเห็นว่าหากกระบวนการยุติธรรมของไทยให้ความสำคัญต่อ การนำข้อมูลบุคคลของจำเลยมาประกอบการดำเนินคดีในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมจะส่งผลให้ การดำเนินการพิจารณาคดีและกำหนดโทษจำเลยนั้นกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและผู้เขียนมี ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ดังนี้

1. เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตั้งแต่ ตำรวจผู้สืบสวนคดีหรือ พนักงานสอบสวน อัยการ ทนายความ และศาล จำต้องมีความเป็นกลาง โดยต้องรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งด้านที่เป็นผลดีและเป็นผลร้ายต่อจำเลย มิใช่รวบรวมแต่เฉพาะพยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายซึ่งมุ่งหมาย เพียงแสดงให้เห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด แต่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูล ส่วนบุคคลของจำเลยในด้านต่างๆ อาทิเช่น ความเป็นมา ประวัติส่วนตัว ปุ่มหลัง การศึกษา สภาพแวดล้อม หรือสภาพสังคมของจำเลย ฯลฯ ประกอบด้วย เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลของจำเลยเหล่านี้มีความสำคัญต่อ ขั้นตอนในการพิจารณาพิพากษาและการกำหนดโทษจำเลยของศาล

2. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้มีการบัญญัติกฎหมาย ว่า ศาลจะต้องเรียกข้อมูลบุคคลของจำเลยจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลบุคคลของ จำเลย เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวได้ปรากฏในสำนวนของศาลก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาในคดีอาญาทุกคดี เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยมีการระบุถึงการแสวงหาข้อมูลบุคคลของจำเลย ไว้เพียง มาตรา 131 ซึ่งบัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำ ผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” และได้ให้อำนาจในการแสวงหาข้อมูลบุคคล ของจำเลยในคดีอาญาไว้ในมาตรา 138 ซึ่งบัญญัติว่า “พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเองหรือส่ง ประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้อง แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา” มาตรา 143 วรรค 2 (ก) บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นและ สำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตรา ก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้ ... ในกรณีหนึ่ง กรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ ... (ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวน เพิ่มเติมหรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป” และมาตรา 228 ซึ่งบัญญัติว่า “ระหว่างพิจารณาโดย

ผลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้” ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการบัญญัติในลักษณะเชิงให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวน อัยการ และศาล ในการที่จะดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ ซึ่งรวมถึงข้อมูลบุคคลของจำเลยเพิ่มเติมด้วย ไม่ได้เป็นการบังคับให้ต้องดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล โดยเสนอแนะให้มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะที่ 3 คำพิพากษาและคำสั่ง มาตรา 185/1 โดยให้บัญญัติว่า “มาตรา 185/1 ในการพิพากษากำหนดโทษให้แก่จำเลยที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยนั้นได้กระทำความผิด ศาลจะต้องคำนึงถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับตัวจำเลย มาประกอบการกำหนดโทษด้วย โดยให้ศาลมีคำสั่งเรียกรายงานการสืบเสาะหรือพินิจจากเจ้าพนักงาน กุมประพตติ หรือมีคำสั่งให้เรียกข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลบุคคลของจำเลย เว้นแต่ข้อมูลดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในสำนวนคดีของศาลแล้ว”

บรรณานุกรม

- เกียติภูมิ แสงศศิธร .(2533) กระบวนการกำหนดโทษจำเลยคดีอาญา : เปรียบเทียบของไทยกับ ต่างประเทศ หน้า 62-65.
- โกเมน กัทธิกรมย์ .(2526). “อัยการฝรั่งเศส” ระบบอัยการการสากล, หน้า 59-73.
- นฤมล อังคภาภิวัฒน์ . (2537). เหตุบรรเทาโทษ: ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการใช้ในศาลไทยกับศาลต่างประเทศ. หน้า 14-15.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2528). ระบบกฎหมายเยอรมัน. หน้า 197.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- พรธิดา เอี่ยมศิลา. (2549). ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิดเพื่อประกอบการดำเนินคดีอาญา.
- พัฒนนาถ พ่วงลาภหลาย และกมล พลวัน. (2522, ธันวาคม). “วิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส.” วารสารอัยการ 2. หน้า 47.
- อรุณี กระจ่างแสง. (2532). อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา. หน้า 42.
- อุททิส แสนโกศิก. (2515) หลักกฎหมายอาญา : การลงโทษ. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ณ วัดธาตุทอง.
- John H. Langbein. (1977). Comparative Criminal Procedure : Germany, p. 90.
- The Rule of Law in the Federal Republic of German. (1958). A Statement by the German national section of the international commission of jurists, p. 18.